

tržiški Vestnik

LETO IX. — ST. 3

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI TRŽIŠKE OBČINE

Letos bomo naredili za 11.660.000.000 din

Dvainskega januarja je bil plenar občinskega komiteja ZK naše občine, da bi sprejel smernice za družbeni plan za letošnje leto. Poročilo na plenumu je pokazalo, da je za letošnje leto povečanje proizvodnje v vseh gospodarskih panogah.

V industriji se bo brutoprodukt povečal za 1,1%; lani je znašal 9.247 milijonov, letos pa bo že 9.376 milijonov dinarjev.

V gradbeništvu bodo naredili za 191 milijonov, lani pa so za 180 milijonov dinarjev. V kmetijskih združenjih pa se bo proizvodnja po-

večala za 4,7%, v gozdarstvu za 4,8%, v gostinstvu za 16,2%, v obrti za 13,4%, komunali pa za 1,8% itd.

Vse gospodarske organizacije bodo naredile letos za 280 milijonov dinarjev več prometa.

Letos predvidevajo povsod enakomerno povečanje delovne sile. V industriji se bo število delavcev povečalo za 3,5%, v kmetijstvu za 15%, v gozdarstvu in trgovini za 7,5%, medtem ko predvidevajo v gostinstvu povečanje za 33,3%, kar je vsekakor pretirano.

Velikanske investicije v industriji

Vse naše tovarne so že precej zastarele in jih je potrebno čimprej obnoviti, če hočemo, da se bo proizvodnja še povečala. Lani so po podjetjih porabili za obnovo obratov in za nabavo novih strojev 290 milijonov dinarjev, letos pa bodo znašale gospodarske investicije 515 milijonov, negospodarske pa 151 milijonov, skupaj torej celih 666 milijonov dinarjev. Podjetja bodo najela posojila iz zveznega, republiškega, okrajnega in občinskega investicijskega sklada. Največ bo gradila in obnavljala Bombažna predilnica in tkalnica. Za novogradnje in nabavo novih strojev bo porabila 369 milijonov, za gradnjo stanovanj in počitniških domov pa še 98 milijonov dinarjev. Runo je majelo 60 milijonov kredita, s katerim bo izvršilo temeljito obnovo podjetja. V Tovarni kos in srpov bodo dali 13 milijonov za gospodarske in 14 milijonov za negospodarske investicije. Peko letos še nadaljuje z obnovo in je najel 24 milijonov za gospodarske investicije, 3 in pol milijona bo porabil za stanovanja. Za modernizacijo Tovarne lepence je letos pripravljenih 10 milijonov, 805 tisoč dinarjev, za stanovanja in počitniške hišice pa 14,5 milijonov dinarjev. Za izboljšanje in obnovo trgovine bomo porabili 25 milijonov dinarjev. Tudi vsa druga podjetja so zaprosila za investicijska posojila in je letos glavni poudarek na obnovitvi naše industrije.

Kopalnice, Zdravstveni dom, šola, trgovsko-stanovanjski center...

Lani so hitro napredovala dela na kopalnici in letos bi jih mo-

rali prav tako hitro nadaljevati, da bi končno dobili moderno in higiensko kopalnico. Za dokončno

Zanimanje za nagrajevanje po učinku

Na četrtem plenumu občinskega sindikalnega sveta, ki je bil pred kratkim, so razpravljali o novih načinih nagrajevanja. Udeleženci plenuma so ugotovili, da se je zanimanje za gospodarske podjetja povečalo in da se delavci trudijo, da bi dosegli čimboljše uspehe.

Lani so se plače v naši občini povečale za povprečno 11,2% hkrati so se povečali tudi skladi podjetij. Na povečanje plač delavcev je vplivala večja delovna storilnost. Podjetja so dala za nagrajevanje po uspehu 29% več denarja kot v letu 1958, za nagrade pa 50% manj. Zmanjšalo se je tudi izplačevanje osebnih dohodkov v obliki plač nad tarifnimi pravilniki. Torej vidimo, da sindikalni voditelji in vodstva podjetij dobro poznajo načela nagrajevanja, kar pa ne velja za večino zaposlenih delavcev. Delovni kolektivi so v kratkem času dokazali, da so že sposobni samostojno gospodariti s čistim dohodkom podjetja, vendar še niso uspeli prikazati delavcem namena nagrajevanja tako, da bi jih razumeli in bi jih to izpodbujalo k večji storilnosti. Z namenom, da bi ugotovili, kako gle-

ureditev kopalnice bo letos potrebnih še okoli 35 milijonov. Za izboljšanje zdravstvene službe je nujno potreben nov Zdravstveni dom, ki bo veljal preko 80 milijonov, letos pa bi za začetna dela porabili 60 milijonov dinarjev. Načrti za novo šolo so že v delu in bi jo v jeseni že lahko pričeli graditi. Vsaj 30 milijonov bi potrebovali letos za začetna dela, vsa šola pa bi stala okrog 150 milijonov dinarjev. 50 milijonov dinarjev bo potrebnih, da bi začeli z delom na novem trgovsko-stanovanjskem centru, ki bo stal na Cankarjevi cesti.

Za razširitev Proletarske ceste, za nov most, za kanalizacijo, za popravilo cestnih mostov ter za elektrifikacijo je namenjenih precej milijonov. Dokončati bo treba vsa še nedograjena stanovanja, med stolpnice na Cankarjevi cesti pa že kopljejo temelje za 20-stanovanjsko hišo.

Načrti so lepi in veliki, naloga vseh družbenih organizacij pa je, da ljudem pravilno tolmačijo družbeni načrt in tako pomagajo občinskemu ljudskemu odboru, da bo vse, kar je v načrtu, tudi res narjeno.

dajo delavci na novi način nagrajevanja, je občinski sindikalni svet razpisal anketo, ki je zajela približno 12% zaposlenih v industriji. Iz rezultatov ankete povzamemo, da delavci premalo poznajo novi sistem nagrajevanja, ker v večini podjetij ni stalne službe, ki bi pojasnjevala delavcem nove oblike nagrajevanja po učinku. Iz ankete razberemo, da je 66% anketirancev za nove tarifne pravilnike, 64% jih meni, da nov sistem plačevanja ugodno vpliva na večjo delovno storilnost, 51% delavcev predlaga, da bi izdelali nove tarifne pravilnike, medtem ko se s premijskim sistemom strinja le 46 odstotkov vseh anketiranih.

V večini podjetij mislijo, da so s sprejetjem novih tarifnih pravilnikov že rešili vsa vprašanja nagrajevanja po učinku, vendar temu ni tako. Nov način nagrajevanja mora biti čimbolj elastičen in tarifne pravilnike bi morali izpopolnjevati tako, da bi stimulirali delavce in uslužbence. Po vseh podjetjih naj bi čimprej ustanovili strokovne službe, ki bi se bavile le z načinom nagrajevanja. Sindikalne organizacije bodo zahtevale od vodstev podjetij, da bodo analizirale tarifno politiko v preteklem letu in na osnovi rezulta-

Izdajatelj: Zavod »Tržiški vestnik«, Tržič — Urejuje uredniški odbor. Glavni urednik Vlado Erjavšek — Tiska tiskarna »Gorenjski tisk«, Kranj — Naslov uredništva in uprave: Tržič, Cesta JLA 3. Tel. 255 Številka — računa pri KB 607-705-3-189 — Celoletna naročnina 360 din, posamezna številka 15 din

Spomnimo se

● 1. februarja 1918 so se uprli mornarici avstro-ogrske vojne mornarice v Boki Kotorski. Leto 1935 so bile velike študentske demonstracije na beograjski univerzi.

● 8. februarja 1849 je v Kranju umrl največji slovenski pesnik dr. France Prešeren. Njegovo pesniško delo je uvrstilo slovenski narod med kulturne evropske narode, njegova pesem je navdihovala napredne Slovence za boj do končne osvoboditve slovenskega naroda. Dan pesnikove smrti je proglašen za slovenski kulturni praznik.

● 12. februarja 1934 se je začel upor delavcev na Dunaju proti razpustitvi socialno-demokratske stranke Avstrije.

● 19. februarja 1922 je začela izhajati v Zagrebu »Borba«.

● 20. februarja 1956 se je začel v Moskvi 20. kongres KP Sovjetske zveze.

tov, ki jih bodo dobila, popravila tarifne pravilnike za letošnje leto.

Novi način nagrajevanja je nov proces, ki traja dalj časa in se mora spreminjati. Nagrajevanje vpliva na družbeno-politične in ekonomske odnose v podjetjih in bodo prav zato morala sindikalna vodstva vedno spremljati nove oblike nagrajevanja.

Razprava je pokazala, da sistem nagrajevanja ni enostaven in da je na tem področju še veliko dela. Se vse preveč ljudi vidi nove tarifne pravilnike le skozi dinar, ne vedo pa, da je najvažnejše, kar vpliva na plače, dobra organizacija dela. V vseh tržiških podjetjih organizacija dela še ni dobra in bi morali dobiti še mnogo strokovnjakov, ki bi izboljšali način dela. Stalno se morajo izobraževati tudi delavci sami, ne le v splošnih predmetih, ampak predvsem v svoji stroki. To pa so naloge naše Delavske univerze, ki je že v treh mesecih obstoja opravičila svoj namen in bo prav izobrazbi delavcev namenila največ časa.

Ob koncu so udeleženci plenuma izvolili za novega predsednika občinskega sindikalnega sveta tovariša Viktorja Kralja iz tovarne Runo.

Poravnavni svet uspešno dela

Na podlagi resolucije Ljudske skupščine LRS je bil tudi v Trzinu po sklepu seje obeh zborov občinskega ljudskega odbora Trzin dne 20. julija 1959 ustanovljen Poravnavni svet. Naloga tega sveta je v tem, da s svojim posredovanjem in avtoritativnim nastopanjem preprečuje in omejuje nepotrebno in brezsmiselno tožarjenje med sprtnimi strankami. Delo Poravnalnega sveta zajema zlasti področje iz razhajenskih deliktov, motenja posesti, mejnih sporov in še nekaterih drugih področij.

Svet, ki je bil izvoljen, je pričel s svojim delom v mesecu septembru preteklega leta in torej do sedaj dela že 4 mesece. Čeprav je to zelo kratka doba, pa so se vendar pokazali že vidni uspehi. Poravnavni svet je do sedaj obravnaval skupno 34 zadev, v katerih je bilo zastopanih preko 70 ljudi,

ki so si bili v medsebojnih sporih. Na obravnavah, ki jih je Poravnavni svet opravil, je uspel v 17 primerih doseči med sprtnimi strankami sporazum. Iz tega je razvidno, da je polovico sprtnih strank prišlo do ponovnega medsebojnega razumevanja in da so torej odstopili od nadaljnjih tožb na sodišču. Že samo to opravičuje nadaljnji razvoj in utrjevanje Poravnalnih svetov. Sodišče je bilo s tem v znatni meri razbremenjeno drobnega, vendar zamudnega dela.

V dosedanjem obdobju dela Poravnalnega sveta je prejemal tožbe in obravnavo neposredno od Okrajnega sodišča in Okrajnega javnega tožilstva, medtem ko vlog strank v preteklem letu pri Poravnalnem svetu niso sprejemali. V letošnjem letu pa je že nekaj strank vložilo zahteve za posredovanje neposredno na Poravnavni svet, prav tako pa tudi sodišče in Javno tožilstvo svetuje strankam, da se najprej obmejo na Poravnalne svete. Delo v Poravnalnem svetu se bo v prihodnosti znatno povečalo. To dejstvo pa kaže potrebo tudi po tem, da bi se bilo treba odločiti za več Poravnalnih svetov, ker je za en Poravnavni svet dela preveč, saj v več primerih člani sveta presedajo po ves dan na obravnavah.

Zaradi vedno večjega dela naj bi se izvolila dva Poravnalna sveta. V ta namen naj bi se celotno območje občine razdelilo na dva dela. V prvem delu, oziroma okolišču, bi bilo območje desne strani mednarodne ceste, ki pelje preko Ljubljane, v drugi okolišču pa bi prišla druga stran ceste, vendar bi se temu okolišču priključila cela vas Podlubej, ki je sicer na obeh straneh ceste. Prvi okolišču je tudi po številu prebivalcev močnejši, saj je v njem celotno naselje Ravne in Proletarska cesta ter Bistrica, ki imajo precej prebivalstva. Zato bi bilo potrebno izvoliti dva Poravnalna sveta s predsednikom in dvema članoma in s prav takim številom namestnikov.

O vsem tem bo razpravljajal Svet za splošno upravo in notranje zadeve, o njegovem predlogu pa bo odločil ljudski odbor.

doma in po svetu

- V Beogradu je bil pred nedavnim plenum CK LMJ, kjer so govorili o vlogi mladine v družbenem življenju in o pripravah za letošnje mladinske delovne akcije.
- Ljudske skupščine Makedonije, Bosne in Hercegovine in Srbije so sprejele družbene plane za letošnje leto.
- Sekretar za kulturo in prosveto zveznega izvršnega sveta Krste Crvenkovski je obiskal Sudan, kjer se je razgovarjal o tesnejšem kulturnem sodelovanju med našima državama.
- Sekretar za finance zveznega izvršnega sveta Nikola Minčev je bil v Pakistanu in se razgovarjal o gospodarskem in tehničnem sodelovanju.
- Avstrijski zunanji minister Bruno Kreisky bo marca prišel v Jugoslavijo.
- Pred osmimi dnevi so se v Alžiru predali fašistični uporniki, ki se niso strinjali s politiko predsednika de Gaullea glede Alžirije.
- Vseafriška konferenca v Tunisu, ki je trajala celih sedem dni, je izzvenela v geslu »Afriko Afričanom«.
- Izraelske čete so napadle obmejno sirske vas in napetost se je zelo povečala.
- Hruščev in Adenauer sta izmenjala pismi o nemškem problemu.

Vandalizem pa tak

Turistično društvo je postavilo na več krajih večje deske, na katere priperja plakate, bodisi take, ki nas vabijo na razne prireditve, predavanja in stanke, bodisi reklamne plakate. Vsakdo, ki pride v Trzin in pogleda na te deske, takoj lahko dobi kaj slabo mnenje o Trzinčanih. Oglejte si jih tudi sami in boste videli, da je to res. Le dan ali dva, včasih niti ne, ostanejo plakati celi, potem pa lahko gledamo raztrgane kose ničvrednega papirja. Ne vem, ali bodo vsi tisti, ki trgajo plakate z desk zato, da bodo prišli na tak način zastoj do risalnih žebličkov, obogateli? Dvomim! Zakaj pa trgajo in uničujejo plakate, ki so prilepljeni? Od tega prav gotovo nimajo koristi. In kdo počenja vse to? Vsakdo, ki bi videl takega ničvredneža, ki so mu napoti plakati po oglasnih deskah, bi ga moral prijaviti Ljudski milici, ki naj bi ga ostro kaznovala. Le tako bi dosegli, da bi plakati imeli mir in ne bi reklamne deske kvarile videza našega mesta.

Vprašajte in zvedeli boste

Trziški vestnik je glasilo Socialistične zveze delovnih ljudi trziške občine in je zato naša naloga, da storimo vse, da bo to res postal. Vedno z njo bomo poskušali najti nove oblike, da bi dosegli čimvečjo pestrost in kakovost lista.

Občani naletimo pri svojem vsakodnevnem delu na nešteto težav in problemov, ki jih ne moremo ali pa ne znamo rešiti. Mnogokrat pridemo do vprašanj, na katere nam ne znajo odgovoriti niti naši znanci in prijatelji. Velikokrat so ta vprašanja takšna, da ne zanjamo samo posamezne občane, temveč skupino državljanov, volivcev ene ali druge volilne enote, večkrat pa tudi vse občane. Da bi naše bralce rešili takih vprašanj, smo se odločili, da bomo v našem listu začeli s posebno rubriko »Vprašajte in zvedeli boste«, kjer bomo objavljali odgovore na vaša vprašanja. Odgovore bomo priskr-

bili od pristojnih organov ljudskega odbora, njegovih svetov in funkcionarjev, političnih in družbenih organizacij, od organov delavskega upravljanja in odgovornih funkcionarjev v gospodarskih organizacijah.

Vprašanja so lahko kakršnakoli. Mnogo je vprašanj iz gospodarstva, komunale, stanovanjskih zadev, zdravstva, šolstva, kulture in prosvete in še stotine drugih, na katere ne vemo odgovora.

Vprašanja lahko postavljajo posamezni občani, osnovne organizacije SZ, sindikalne podružnice, družbene organizacije, gospodarske organizacije, torej vsi tisti, ki česa ne vedo, pa bi radi zvedeli.

Prosimo pa, da vprašanja podpisate s polnim imenom in priimkom, ker na anonimna ne bomo odgovarjali!

Vprašanja pošiljajte na uredništvo Trziškega vestnika — Trzin.

otroci o NOB

GROBOVI TALCEV V DRAGI

Zopet praznujemo 1. maj, praznik delovnih ljudi.

Ta dan sem obiskala prelepo dolino Drago. Nabrala sem majhen šopek dišečih dafenj in modrih encijanov in ga položila na grobove naših borcev in talcev, žrtev za našo svobodo. Mnogo ljudi se je ta dan ustavljalo na tem kraju, ki je spomenik borbe za svobodo in pravico človeka.

Tu je mnogo grobov najboljših sinov naše domovine, ki so padli kot žrtve okupatorja. Borili so se za osvoboditev izpod nemškega jarma, za lepše in boljše življenje

delovnih ljudi. Toda prišli so v krute roke Nemcev, ki so jih nečloveško mučili v zaporih v Begunjah. Od tu so jih s kamionami vozili v dolino Drago in jih ob potoku streljali. Tu so jih tudi pokopali. Pravijo, da je bila še voda

v potoku pobarvana s krvjo nedolžnih žrtev.

Toda te žrtve niso bile zaman! Okupator je bil pregnan iz naše domovine in delovno ljudstvo si je priborilo tiste pravice, za katere se je borilo pod vodstvom Komunistične partije; priborilo pa si je tudi svobodo.

V Dragi in drugod pa so ostale planine kot nema priča vseh grozot. Iz zemlje, prepojene s krvjo, je zrastle planinsko cvetje, da bi okrasilo samotne grobove. S krvjo prepojena zemlja je dala tudi najlepši, krvavordeči cvet — svobodo, ki krasi grobove mrtvih in življenje ljudi.

Daša Stritih
osnov. šola heroja Bračiča

Še vedno se spominjajo

Nekega večera smo sedeli zbrani okoli mize in se pogovarjali o raznih stvareh. Tako so nas pogovori povedli do vojnih časov. Med nami je bil fant, ki nam je

povedal pretresljiv dogodek o usmrtni svoji materi.

Ko se je začela vojna, je oče odšel v partizane, doma pa je ostalo pet majhnih otrok in mati.

Vojna ni dolgo trajala, ko so zvedeli, da so očeta odpeljali v taborišče Dachau. Mati je vedno pomagala partizanom, jim dajala hrane in jim šivala.

Nekega jutra 1943. leta pa so že zgodaj zjutraj začeli trkati na vrata. Mati je vstala in šla odpirat. Mislila je, da so partizani, toda pri vratih so stali Nemci. Mati je prebledela, Nemci pa so začeli spraševati o partizanih in očetu. Bila je tako prestrašena, da ni mogla ničesar povedati. Nemci so se tako drli manj, da so se vsi otroci prebudili. Ker mati ni hotela ničesar povedati, je neki Nemec potegnil iz nožnice nož. Se jo je spraševal. Toda ker mati tudi tokrat ni spregovorila, ji je zabodel nož v srce. To strašno smrt je gledalo vseh pet otrok. Mati se je mrtva zgrudila na tla. Najstarejši otrok je bil star devet let, najmlajši pa dve leti.

Tako je končala mati svoje življenje in pustila pet otrok, ki se še danes spominjajo tega dogodka.

Irena Remic
Vajenska šola

Dober sprejem - zjamčen uspeh

V današnjem razvoju delavskega samoupravljanja v podjetju je potrebno, da ima vsak član delovnega kolektiva splošen pregled o delovnem postopku, kaj se dela na posameznih delovnih mestih, po

obratih, ali razpravlja o problemih proizvodnje.

Poleg tega je potrebno, da vsak ve nekaj o organizaciji podjetja, o komercialni politiki tovarne, če hočemo, da bo sodeloval pri reše-

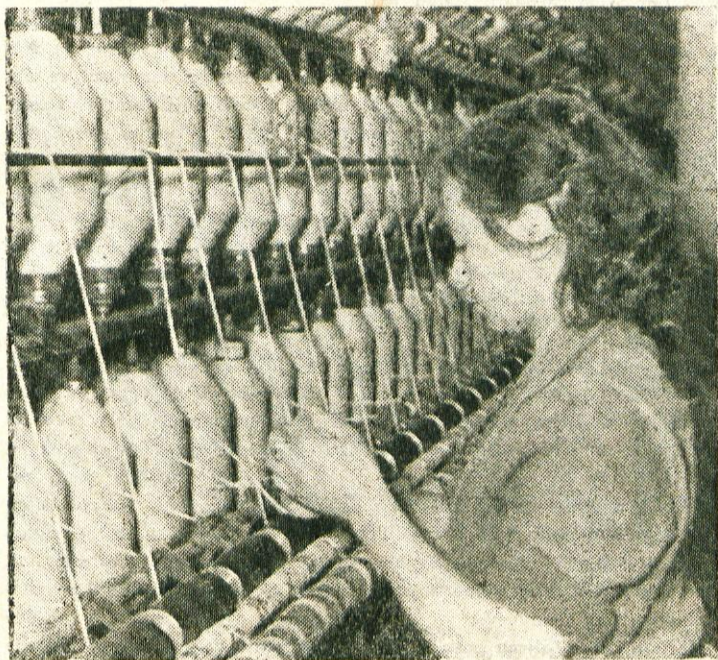
vanju problemov, ki jih mora reševati kot solastnik skupne imovine. In zato je prišel Center za izobrazbo v BPT za organizacijo posebnega sprejemnega seminarja za vse, ki pridejo kot nova delovna sila v podjetje. Sprejema se skupinsko, kolikor je posameznih vstopov, pa se tudi tisti vključijo v en seminar, ki traja 18 ur.

Na sprejemnem seminarju seznanimo novince z organizacijo podjetja, s tarifno politiko, s komercialno politiko podjetja, s finančnim poslovanjem, z delom samoupravnih organov, z zakonom o delovnih razmerjih, z industrijsko higieno, z varnostjo pri delu, s požarno-varnostno službo, z delom družbeno političnih organizacij, z zgodovino podjetja, ter s tehnološkim procesom podjetja. Na tak način je bilo v našem podjetju sprejetih večje število delavcev in v glavnem so bili vsi zelo zadovoljni, kar nam je najbolj razvidno iz izpolnjenih anketnih vprašanj.

Vsi so bili mnenja, da je tak način sprejema zelo koristen in zanje lep uvod v delo. Take seminare mislimo še nadalje organizirati, ker vidimo iz dosedanjih seminarjev veliko dobrih rezultatov.

Hazim H. Omerović

Delavka pri delu v predilnici

Šolski uspeh v prvem polletju

Ze se je začelo drugo polletje šolskega leta. Učenci in učitelji so se med počitnicami odpočili in začeli novo polletje z željo, da bi bilo še boljše in uspešnejše kot prvo.

V osnovni šoli heroja Bračiča je izdelalo 82,29 % učencev. Uspehi so po vseh razredih približno enaki, le v obeh sedmih razredih so izredno slabi, celo pod 50 %.

Na šoli heroja Grajzerja je 453 učencev, od teh jih je 349 izdelalo, 103 ali 22,74 % jih ni izdelalo, eden pa je bil neocenjen. Najboljši uspehi so v nižjih razredih, zelo slab pa je šesti razred s 50,61 %. Uspeh po razredih je takle: prvi

Solarček Tonček teče čez ovire

razred 93 %, drugi 97,61 %, tretji 82,05 %, četrti 82,22 %, peti 78,78 %, šesti 50,61 %, sedmi 67,64 % in osmi 63,64 %.

Na vajenski šoli imajo oddelka za kovinsko in čevljarstvo široko. Na šoli je izdelalo 66 % učencev. Uspeh ni najboljši, na kar je vplivala tudi oddaljenost učencev. Nekateri prihajajo v šolo celo z Golnika in Podljubečja.

KINO

9. in 10. februarja: jugoslovanski film GOSPA MINISTRICA;

11. do 12. februarja: italijanski barvni film MADAME BUTTERFLY;

13. do 15. februarja: ameriški barvni cinemaskopski film POSLEDNJI LOV;

16. do 17. februarja: francoski kriminalni film ULICA SANJ;

18. febr.: češki film VOLČJA JAMA;

20. do 22. februarja: ameriški barvni cinemaskop. film CAJNICA;

23. in 24. februarja: jugoslovanski film PET MINUT RAJA;

25. in 26. februarja: ameriški barvni cinemaskop. film ZLOMLJENO KOPJE;

27. do 29. februarja: francoski barvni cinemaskop. film PORTUGALSKE PERICE.

Seminar za pevovodje

Svet Svobod in prosvetnih društev je skupaj s Svetom za šolstvo Okrajnega ljudskega odbora Kranj priredil v Trzinu tečaj za pevovodje društvenih in šolskih pevskega zborov. Seminar je bil od 28. do 31. januarja. Tečaj je bil okrajnega pomena in so prišli udeleženci iz vse Gorenjske.

V začetku tečaja je pozdravil udeležence tovariš Peter Lipar iz Kranja. Ze iz tega, da je bila predavalnica docela zasedena, je bilo slutiti, da bo seminar povsem uspel. Praktični del se je pričel s poukom, kako je treba vaditi pevske zборе. Pevcem je potrebnih več dihalnih in govornih vaj, če hočemo, da bodo pevski zbori zares dosegli boljšo kvaliteto. Zato bodo morali pevci, čeprav spočetka morda bolj neradi, sprejeti take vaje. Ob koncu je tovariš

Lipar govoril še o programih pevskega zbora, ker je izbira pesmi večkrat odločilna za napredek zbora. Skladbe je treba izbirati po zmogljivosti zbora, nato šele preiti na zahtevnejše skladbe. Zborovodje naj se v vsakem primeru poslužujejo sodobne pevske literature, ki je je dovolj. V medsebojnem razgovoru so se tečajniki pozanimali še za posamezne probleme in tako je bil seminar prvega dne uspešno zaključen.

Naslednji dan je tečajnikom seminar nudil še več. Skladatelj Lipar je nadaljeval s študijem zborovskih skladb. Tečajniki so sestavili pevske zbor in predavatelj je praktično prikazal, kako zbor poučujemo, kako mora zveneti, kako se mora glasovno formirati itd.

Tovariš Egon Kunej iz Celja je bil na našem tečaju še pose-

bej dobrodošel, ker nas je seznanil z načini, kako voditi tak zbor. Predaval je o temi »Zborovodstvo«. Najprej je tečajnikom govoril o temeljnih naukih zborovodstva, hkrati pa tudi povedal mnogo zanimivega iz svoje prakse. Praktični del seminarja je nato prevzel profesor Janko Pribošič iz Kranja. Tečajniki so se v tem delu seznanili z ritmičnimi vajami in intonacijo. Nedvomno so tudi te vaje rujna potreba vsakega pevskega zbora. Pred zaključkom seminarja drugega dne je ponovno predaval o zborovodstvu tovariš Kunej. Predavatelj je narizal mnoge zanimivosti iz teorije in prakse poučevanja zborov s posebnim ozirom na sisteme sodobne didaktike. Tretji dan so bila nadaljevanja že začelih tem. Tako je profesor Pribošič nadaljeval z ritmičnimi vajami in intonacijo, tovariš Lipar je govoril o študiju zborovskih skladb, o zborovodstvu pa je predaval tovariš Kunej. V popoldanskem času je prispel še tovariš Slavko Mihelčič, ki je tečajnikom govoril o dirigiranju. Predavatelj je na zanimiv način razvil teorijo o pravilnem dirigiranju in tudi praktično vadi tečajnike dirigiranja. — Zvečer so za predavatelje in tečajnike izvajale sekcije Svobode kulturni program, nato pa jih je zabaval zabavni kvintet Matija Mežka.

Tov. Rado Simoniti iz Ljubljane je predaval o temi »Program ZSPD in mladinski festival v Celju«.

Seminar je v vsem uspel in je želja vseh tečajnikov, da bi takšna predavanja še raprej organizirali, kar bo samo v korist izobraževanja delovnega človeka.

RAZPIS

Komisija za uslužbenske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Trzin

razpisuje

naslednja delovna mesta:

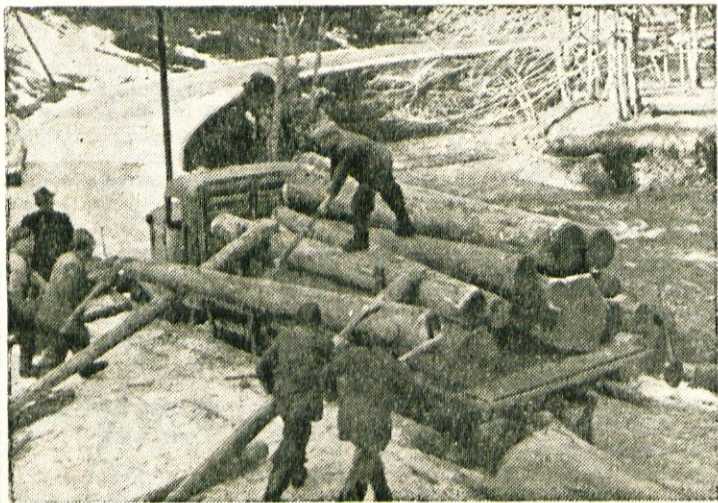
1. referenta za splošne zadeve
2. referenta za plan
3. inšpektorja za delo
4. šefa odseka za narodno obrambo
5. referenta za vojno evidenco
6. administrativno moč
7. dve administratorki

Pogoji: pod točko

1. visoka strokovna izobrazba
2. visoka ali višja strokovna izobrazba
3. višja ali srednja strokovna izobrazba
4. višja ali srednja strokovna izobrazba, rezervni oficir
5. srednja strokovna izobrazba, po možnosti rezervni oficir
6. srednja strokovna izobrazba
7. 2 razreda ustrezne srednje šole

Pravilno kolkovane prošnje z opisom strokovne izobrazbe in življenjepisom pošljite na OBLO Trzin. Prošnje je treba vložiti v roku 15 dni po tem razpisu. Nastop službe je možen takoj.

Bila je sobota, jutranja megla je izginjala in nastajal je lep sončni dan, najlepši v januarju; kot našlašč za obisk naših gozdarjev in drvarjev v Jelendolu. Pred upravnim poslopjem Gozdnega gospodarstva Kranj, obrat Tržič, nas je počakal tovariš Znidar, upravnik obrata v Tržiču, ki nas je vodil po obratih v Jelendolu in nam povedal marsikaj zanimivega o delu in življenju drvarjev ter o poslovanju Gozdnega gospodarstva.

Nakladalna skupina pri delu. Noben, še tako težak hloed, se ne more upreti cepinom in močnim mišicam nakladalcev

Ko smo prišli nad »Hudičev most« in se začeli vzpenjati po serpentinah, smo se ozrli nazaj po dolini proti Tržiču. Kako lepo je pri nas! Toliko naravnih lepot imamo, vendar jih še ne znamo izkoristiti v turistične namene. Se nekaj minut vožnje skozi prijazno vas Dolina in že smo bili pri gradu v Jelendolu. Peš smo šli po gozdni cesti, ki pelje do žičnice Dovžanke. To cesto bodo že letos podaljšali še za dva kilometra proti Kofcam in bodo tako še lažje izkoriščali gozdno bogastvo, ki je v tej dolini ogromno. Tovariš Znidar nam je pripovedoval, da ima obrat Tržič 70 delavcev, vendar jih bo že letos sto. To precejšnje povečanje delovne sile je gospodarsko upravičeno, ker so po zadnjih meritvah izračunali, da imajo precej več prirastka lesa, kot so mislili. Gozdni obrat Tržič ima 5600 ha gozdov, od tega 3500 ha v Jelendolu, 1500 v Podljubelju, 300 hektarov v Lomu, ostalo pa so manjše površine v Kovorju in Zvirčah. Na teh površinah posekajo vsako leto 20.000 kubičnih

metrov lesa, prav tak pa je tudi prirastek v gozdovih. Naš pogovor je prekinila nakladalna skupina, ki je opravila delo pri žičnici Dovžanki in je šla nakladat kamione v Zali potok. To je skupina šestih krepkih mož, ki nalože na kamione

nujalo grad, vendar ni bilo interesa in so začeli misliti na prenovitev. Jože Kavaš iz Odrancev v Prekmurju, ki vodi dela, je razgrnil načrte in razlagal: »Grad je imel samo dve nadstropji, sedaj pa ga bomo preuredili tako, da bomo pridobili še eno nadstropje in zgradili 17 družinskih in 10 samskih stanovanj. Popravili bomo še sindikalno dvorano in uredili gostinske prostore, toda za to sedaj še ni denarja. Naši delavci se bodo vselili v lepe prostore že letos decembra. Delamo kar od jutra do večera, da nas ne bo prehitel čas.« »Letos imamo res velike načrte« je dejal tovariš upravnik. »Za nove ceste in za obnovo starih imamo 49 milijonov dinarjev. Zgradili bomo dva kilometra gozdne ceste proti Kofcam, en kilometer pa proti Kapišću pod Dolgo njivo. Mehанизacija še tudi ni dobra in bomo nabavili nove vilje in drugo orodje, ki nas bo stalo 3 milijone. Za obnovo gradu smo namenili letos 24 milijonov dinarjev in bo tako v glavnem rešen stanovanjski problem naših delavcev.«

Na poti proti Zalemu potoku sta ob cesti dve lepo urejeni drevesnici. Tu gojijo sadikne smreke, jelke in macesna. Vsako leto zraste na tem majhnem prostoru 80 tisoč sadik, s katerimi krijejo vse lastne potrebe, 20 tisoč pa jih še prodajo v druge kraje. Pogozdujejo pa se

nakladalno postajo. Težki kamioni sproti odvažajo les v dolino. Ob spodnji postaji žičnice smo našli žičničarja Franca Brovča iz Baške grape, ki je v Jelendolu že od leta 1946. Je kvalificiran žičničar in montira ter skrbi za nemoteno delovanje starih žičnic. Pravi, da je z delom zadovoljen in zaradi tega je že toliko časa tu. Visoko v zraku se je močno zatresla debela jeklena vlečna vrva. »Poglejte, prav zdajle je nekje padlo breme z vrvi in spet bomo popravljali,« je dejal Brovč in stopil k telefonu, s katerim je povezan z žičničarjem pri zgornji postaji.

Težke hlode je spraviljal proti cesti in delo mu je šlo tako od rok, da sem ga takoj opazil in pristopil. Brž sva bila sredi zanimivega pogovora. Sekač Antom Meglič je domačin in že dolgo dela pri Gozdnem gospodarstvu Kranj. Seka les, ga spravlja v dolino in iz njega pripravlja različne asortimente za trg. »Naše delo je težko, toda lepo,« je dejal tovariš Meglič. »Marsikaj zanimivega bi vam lahko povedal o življenju drvarjev. Predstavljajte si, kako je takrat, ko je do pasu snega, mi pa sekamo po deset ur na dan. Precej je treba vzdržati v takih

vsak dan 80 do 100 m³ lesa. Vsi so Prekmurci in so nekateri že zelo dolgo v Jelendolu. Vprašal sem jih, če je delo zelo težko in naporno. Odgovoril je Stefan Gabor. »Sedaj že gre, ko zima ni tako huda in ker Gozdna uprava lepo skrbi za nas. Nabavili so nam nove škornje in usnjene predpasnike ter tople bunde, tako da nas v hudem mrazu ne zebe. Tudi za stanovanja skrbijo in je naše življenje sedaj precej boljše, kot pred leti.« »Tu je res kar dobro in ne mislim tako kmalu zapustiti Jelendola, čeprav sem vaju vandrjanja po svetu. Enajst let sem bil v Franciji, potoval sem tudi drugje po svetu, vendar mi je tu še najbolj všeč. Če pa hočete videti, kako dela naša skupina, pa pridite v Zali potok,« je dejal Karel Fartek. Skupina nakladalcev je odšla v Zali potok, mi pa naprej proti žičnici Dovžanki. V prijetnem pomenku smo zvedeli, da proizvajajo v obratu v Jelendolu hlode za žagan les, les za gradnjo ladij, gradbeni les, jamski les za rudnike, les za celulozo in za »heraklite«, lantele za gradbene odre, bukove hlode za vezane plošče in les za kurjavo. Letos bodo z drvmi krili vse potrebe Tržiča, ki niso majhne, saj pokurimo vsako leto 4000 m³ drv.

Samo žičnica Dovžanka, pripelje iz gozda do ceste vsak dan po 80 kubičnih metrov hlodov, to je toliko, kot bi jih zvozilo v enem dnevu 10 dobrih konj. Gravitacijskih žičnic imajo v Jelendolu pet. Te žičnice so za alpske predele najpriladnejše in najbolj ekonomične, saj nimajo motorjev in delajo na principu gravitacijske sile. Poleg tega imajo še tri motorne žičnice, ki nadomestujejo lepo število delavcev in konj.

Grad, ki ga je sezidal baron Born 1894. leta, ima burno zgodovino. Med okupacijo je služil nemški policiji, zato so ga partizani požgali in ga po osvoboditvi uporabili za nemške ujetnike. Potem je Gozdno gospodarstvo Kranj po-

V Zalem potoku ima Gozdni obrat Tržič urejene vzorne drevesnice

daj samo gozdni delavci, ker se pogozdovanje s šolsko mladino ni obneslo. Včasih je bilo ponekod več škode kot koristi.

Med Medvodjem in Zalim potokom imajo lovci urejena krmišča za jelene, ki v mrazu in snegu tu najdejo dovolj hrane. Sneg okrog krmišč je preprežen z nešteti potkami, ki so jih shodili lačni jeleni. Za turiste je prav poseben užitek, če vidijo jelene in košute, ko pridejo vsak dan h krmiščam. Divjad je gozdarstvu škodljiva, zato so ogradili 6.500 ha, kjer je sedaj okrog 150 košut in jelenov.

Ob cesti proti planini Brsnini je zopet žičnica, ki vozi hlode na

dneh in najbolj se bojimo dolge in hude zime. Tudi nevarno je včasih. Zadnjič bi nam deblo kmalu ubilo našega tovariša Janeza Robleka. Deblo ga je zadelo v kolko in ga vrglo po tleh. Če bi ga zadelo v trebuh, bi ga potegnulo za seboj in ne bi bilo več pomoči. A to pot se je na srečo vse dobro izteklo.

Logar Piskernik ima svoj revir, kjer skrbi, da delo v redu teče. Paziti mora, koliko in kaj bodo posekali, in skrbeti, da dosežejo plan. Ves obrat v Jelendolu je razdeljen na 102 oddelka. Oddelki so gospodarsko samostojne enote in za vsako imajo izdelan program pogozdovanja, nege gozda in seč-

Takole pa je plug oral cesto iz Brsnine proti Medvodju

v Jelendolu

nje. Vsak oddelek so razdelili še na odseke, tako da je gospodarjenje še lažje in ima uprava boljši pregled.

Iz Zalega potoka pelje gozdarska cesta do planine Brsnine. Po-

v upravi podjetja trudijo, da bi pašnike pomaknili čimbolj proti Kofcam, ostale manjše planinske pašnike naj bi opustili in pogozdili, ker bi od tega imelo gospodarstvo večje koristi. Gozdovi so

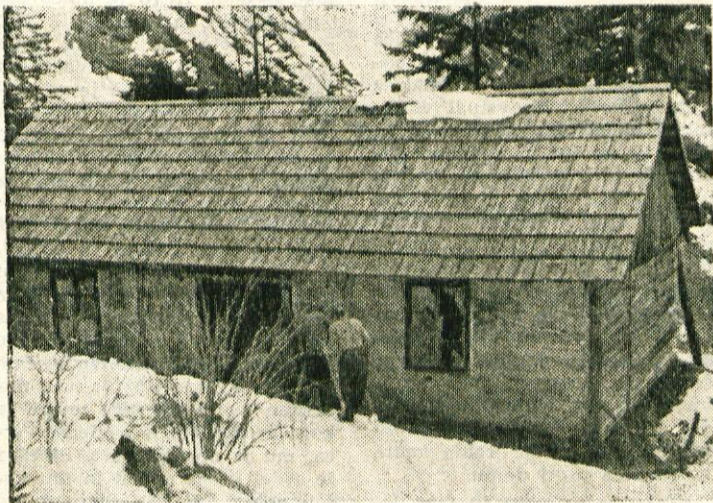

Anton Jelovčan, Jože Cene, Kolman Kozar, Ivan Ogrič, Janko Filipič in Franc Leskovac sekajo les v Brsnini. To so ljudje, ki ves mesec, ali še dlje, ne pridejo v stik z življenjem v mestu in svojimi domačini

zimi, ko zapade veliko snega, je cesto treba čimprej usposobiti za nemoten prevoz lesa s težkimi kamioni. Imeli smo srečo, ker so prav ta dan orali sneg. Sedemtonski FAP je počasi prodiral proti Brsnini. S tovarišem Znidarjem sva po poti navezala pogovor o našem gozdarstvu. Obrat Tržič ustvari več kot tretjino vsega prometa in je za poslovanje Gozdnega gospo-

lepo negovani in prirastek je precej večji, kot v privatnih gozdovih, kjer s steljanjenjem pade letni prirastek za več kot dve tretjini.

Šofer je spretno kmarril vozilo in kmalu smo bili na »koncu sveta«. Cesta je speljana prav do strmega pobočja pod Brsnino in naprej se s kamioni ne more več. Velike skladišnice lesa čakajo, da jih bodo odpeljali v dolino. V vi-

To je dom sedmih drvarjev v Brsnini. Zadrja delavca se utrujena vračata z dela.

darstva Kranj odločilnega pomena. To je močna gospodarska enota, ki ima 130 milijonov dinarjev letnega brutoprodukta in 60 % vseh gozdov v naši občini. Za naše občinsko gospodarstvo bi bila osamosvojitve obrata Tržič zelo pomembna.

Pri nas je še zelo razširjeno planinsko pašništvo. Živina dela v gozdovih veliko škodo in zato se

sokem snegu in na zelo majhnem prostoru je šofer obrnil avtomobil tako spretno, da smo se mu vsi čudili. Delavci so potegnili z avtomobila snežni plug in ga privzeli k zadnji osi. V bregu nad cesto smo zagledali majhno leseno kočico. Radovednost nas je vlekla tja. Potrkali smo, močan glas »ja« nam je velel, naj vstopimo. Obstali smo za vrati in ogledovali

bivališče sedmih drvarjev. Sredi »sobe« je v železnem štedilniku, na katerem je bil napol prazen lonec, leno plapolal ogenj. Povedali smo jim, da smo od časopisa in bi radi kaj zanimivega zvedeli o njihovem življenju. Prisedel sem na ležišče k Antonu Jelovčanu. Nad pogradom ima lesene police, po njih pa so vrečke moke, argojuhe, nekaj kruha, škatle mleka v prahu ter malo zabele. »Pri nas si kuha kar vsak sam, ker najbolj ve, kaj mu tekne. Vsak mesec grem domov in žena mi vedno pripravi hrano za čas, ko sem zdoma. V teh škatlah imam mleko v prahu, ki si ga kuham za zajtrk. Prav dobro je, ker je polnomastno. Za

mu pridejo v roke. Nered govori o sebi in svojem življenju in to, kar sem napisal, so mi povedali njegovi tovariši.

Na cesti pod kočico je zagrmel motor avtomobila in skupaj z drvarji smo odšli proti Jelendolu. Lepo, a težko je življenje naših drvarjev, ki se nočejo ločiti od svojih lesenih koč in samotarskega življenja. Nočejo lepših in udobnejših prostorov in kuharice, ki bi jim pripravljala dobro hrano. »Zgradili jim bomo lepe gozdarske hišice, samo ne vem, kako jim bodo všeč, ker je s tradicijo težko prelomiti,« je dejal tovariš upravnik.

Plug je oral zasneženo cesto, po kateri bodo kamioni spet dan na dnem odvažali gozdno bogastvo, drvarji in logarji bodo opravljali še prav ista dela, nam pa je bilo žal, da smo se morali posloviti od tako prijaznih ljudi. Upravniku,

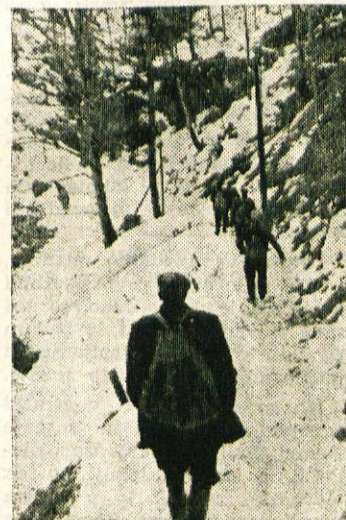
Ko pritisne mraz in zapade sneg, pridejo jeleni h krmlilnicam, kjer so jim lovci pripravili hrano za hude dni. (Reprodukcija po razglednici)

malico slanine in kos kruha, za večerjo pa fižol ali polento, to je naš jedilnik. Že dvanaest let sem v Jelendolu, od tega kar osem let v tej koči. Kadar dobimo plačo, grem domov k družini v Selško dolino. Žena noče priti v Jelendol, ker imamo doma nekaj posestva in svojo hišo. Na tako življenje se mora človek privaditi, če ne more živeti v tej samoti. Cel teden smo odrezani od sveta, le ob sobotah gremo v trgovino, kjer si nakupimo, kar potrebujemo za naslednji teden,« je končal Jelovčan.

V kotu je tiho in skoraj neopazno sedel mož majhne postave in prijaznega pogleda ter se pripravljajal za pot v dolino. To je bil 62-letni Celjan Jože Cene, ki je bil ob dnevu republike odlikovan z redom dela tretje stopnje za dolgoletno požrtvovalno in vestno delo. Vajen je trdega dela, saj je pred vojno delal v rudnikih. Nemci so ga prijeli v Koprivnici na Hrvaškem in ga odpeljali v koncentracijsko taborišče Buchenwald, kjer je bil dve leti, potem pa še dve na prisilnem delu. Zelo rad bere in prebere vse časopise, ki

tovarišu Znidarju, sem hvaležen za temeljit opis poslovanja in načrtov Gozd. gospodarstva Kranj, obrata Tržič, vsem logarjem in drvarjem pa za prikaz edinstvenega življenja, ki vsak dan bolj izginja.

Napisal Vladimir Enjavšek
Slikal Drago Černič

Ves teden jim delajo družbo le sekire in cepini, samo v soboto oprtajo nahrbtnike in se odpravijo v dolino

Zdravnik in učenik

Zgodbe davne preteklosti so zapisane v raznih knjigah. Prav posebne zgodbe pa so trdno vrasle v vaseh. Teh ne uniči ne molj, ne rja in tudi stoletja ne. O takih naseljih — vaseh, današnjih trgih — v visoki Gorenjski bi vam na kratko rad povedal nekoliko zgodovine. Še prej pa bi vas, najmlajše, rad opomnil na zgodbe naše lepe slovenske zemlje. »Od nekdaj prebiva že tukaj naš rod,« boste brali v pesmi. To pa ni res. Od davnaj so tu prebivala razna ljudstva. Skupno jim je bilo ime Iliri. Malo pred sedanjim štejem let so si ta ljudstva podjarmili Rimljani in poselili vso sedanjo Slovenijo od morja do Ptuj. Niso slabo gospodarili. Najprej so naredili dobre ceste. Ob njih so za varstvo postavili trdnjave, sezidali si mesta, odkrili rudnike. Tako so vladali dobrih štiri sto let. Tedaj pa je od vzhoda prihrul vihar — Atila — silni divjak. Pregnal je Rimljane, porušil lepa mesta in vdrl daleč v Italijo (452). Za Atilo so pridrla v sedanje naše kraje od severa in vzhoda druga, še napol divja ljudstva. Petero takih vdorov našteva zgodovina. Toda nobeno teh ljudstev ni ostalo v sedanjih naših krajih. Spehala so se naprej proti zahodu. Zato je po letu 500 ostala zemlja, ki je danes naša domovina, vsa izropana, lepe naselbine vasi in mest požgane, rodovitne ravnine polj s trnjem zarasle pušče. Na to, skoraj prazno zemljo so prišli Slovenci. Se so naleteli na majhne skupine prejšnjih ljudi. Te so morali premagati z mečem in sulico, preden so se lotili mirnega obdelovanja zemlje. Izbrali so si za poglavarje župane in starešine-staroste. Opuščena zemlja je ob pridni slovenski roki oživila in vzcvetela. Zal, da so Slovenci prišli tudi Obri, divje ljudstvo. Spočetka so bili mirni zavezniki Slovencev. Kasneje so jih hoteli podjarmiti in živeti od dela slovenskih rok. Prav takrat je nenadoma nastopil Samo. Ta je premagal Obre in združil Slovence, Čehe in polabske Srbe v skupno državo. Od leta 623 do leta 658 je slavno in odločno vladal. Po njegovi smrti je ta lepa skupnost razpadla. To je bila silna nesreča za vse narode, ki jih je Samo združil. Skoraj tisoč let so Slovenci tlačnili tujim graščakom. Našo zemljo so tujci trgali na kose od vseh strani. Ropali so jo tudi Turki, trla jo je lakota, naše upore so močnejši tujci zadušili v krvi.

Prosim vas, sedanjo mladino, berite našo zgodovino. Spoznali boste, da je pravo čudo, če naš mali slovenski narod še živi in ga vse krivice in trpljenje ni moglo zbrisati z obličja zemlje.

Ko so si leta 1941 v strašni svetovni vojni naši sosedi Nemci, Italijani in Madžari razdelili in zasedli slednji košček slovenske zemlje, je v našem narodu zavrela kri. Zbrali smo se v gozdovih in začeli boj za svobodo na smrt in življenje. Segli smo v roke južnim bratrom Slovanom, z njimi vred izgnali tujce in ustanovili seda-

njo svobodno skupno državo Jugoslavijo.

Za sklep tega premišljevanja naj opomnim na drobno zgodovino, ki so jo napisale štiri gorenjske vasi. Najmanjša visokogorska vas je Sorica. Ko je bilo tamkaj še vse v gozdovih, so Nemci poslali tjakaj za kazen nekaj svojih obsojenih ljudi. Ti so izsekali gozdove in si na posekah naredili nekaj po-

po vaseh. Utržili so si nekaj dobička, da so ob njem revno živeli.

Izmed doslej navedenih vasi je bila najbolj gosposka vas Tržič. Tam je cvetela kovaška obrt zlasti za kose vseh vrst: za navadne travniške, za rovtarske, za srpe za žito. Razen te obrti z žebjarstvom vred je bilo razvito tudi čevljarstvo. Tak čevljarski mojster mi je

V ZALOŽBI MLADINSKA KNJIGA JE PRED KRATKIM IZSLA DROBNA KNJIZICA ZGOBIC »IVERI«. NAPISAL JIH JE ZA NAŠO MLADINO STAROSTA SLOVENSKIH PISATELJEV FRANC S. FINZGAR. V NJIH JE OBUDIL PRENEKATERO ZANIMIVOST IZ SVOJIH BOGATIH SPOMINOV IN JO V LEPEM JEZIKU IN Z RAHLIM VZGOJNIM POUČENJEM POSREDUJE MLADIM BRALCEM. IZ TE ZBIRKE JE ZA TRŽIČANE POSEBEJ ZANIMIVA ZGOBICA ZDRAVNIK IN UČENIK IN JO ZATO TUDI PONATISKUJEMO.

»IVERI« DOBITE TUDI V NAŠI KNJIGARNI IN JIH NASIM BRALCEM TOPLO PRIPOROČAMO.

lja. Njih naselitev še potrjujejo nemška imena gora na primer: Donerškogel je gora boga groma, Rošt počivališče pod vasjo. Ko sem mlad zašel v Sorico, sem zvedel, da nekaj starih možakov še zmeraj v posebni nemški govoric občuje in moli. Danes menda v Sorici ni več sledu o tuji nemški govoricah teh prvih naseljencev.

Tri druge vasi: Zeleznički, Kropa in Tržič, ki stoje ob močnih potokih, dokazujejo nemško naselitev s tem, da **pogrkujejo**. Črko r izgovarjajo nekako globoko v grlu. Taka izgovorjava je po vsej Sloveniji neznanca, a med Nemci splošno domača. Nemška oblast si je izbrala te tri vasi in poslala tjakaj svoje ljudi, kovače žebjarje. Ti so si postavili vigenjce, majhne fužine za ročno kovanje žbljev. Na milijone različnih vrst žbljev so nakovali v teh vigenjcih. Vsak je občudoval silno ročno spretnost teh kovačev žbljarjev. Od majhnega žblja, ki so z njim nakovali težke čevlje, pa do posebno velikih za zbijanje bark, vse to je raslo izpod kladiva žbljarjev. Od te edine obrti so se preživljali. Fantiči so morali v prvi mladosti že prijeti za kladivo. S tem so si z žblji vred kovali reven vsakdanji kruhek. Znam materam je bilo zelo hudo, če jim je mož umrl. Pokojnine niso imele. Zato so se vsak petek razkropile po gorenjskih vaseh in prosile miloščine. Imele so posebno, revno obleko, krog vratu obešene pripravne vreče, kamor so sprejemale od kmetov darove: velnico, moke, kaše, ješprenja. Denarja jim ni nihče dal. V pretrdih pesteh je bil tedaj vsak novič. Dobro se še spominjam, kako je taki beračici moja mama odpila omaro v veži in me poklicala: »Zajmi z velnico, da daš tej ženi. Reva je.« Zajel sem koruzne moke, kaše, ješprenja. Ne veliko, ko nismo imeli mnogo, in vsul v vrečo, ki mi jo je nastavila proseča reva. Taka je bila materina šola o ljubezni do bližnjega.

Od dela omagani žbljarji so si sami oskrbeli košček pokojnine. Nakupili so raznih vrst žbljev in šli z njimi v prodaj

povedal: Mi smo prvi v deželi za čevlje. Za to rokodelstvo imamo osemdeset samo »jun-grov« - vajencev. Vse te tri navedene vasi so bile utemeljene z nemškimi priseljenci, ki so prinesli s seboj pri izgovarjavi pogrkovanje tudi v slovenščino. Pri mladini se je tak izgovor že dokaj poizgubil, a stari ga še trdno držijo. To je torej vaška zgodovina, ki že stoletja dokazuje naselitev nemških ljudi v naše vasi. Vem, da vam mladcem utegne biti taka zgodovina dolgočasno branje. Zato vam za sklep povem nekaj veselega o slovitem tržiškem zdravniku. Za Pirca se je pisal. Ni bil doktor, toda po vsej Gorenjski hvaljen in obiskovan. Z materjo sem drobencljal k njemu po zdravila za obolelo teto. V sobi za sprejem bolnikov se risem mogel nagledati belih, rumenih in pisanih lončkov, ki so jih bile vse police polne. Vpričo bolnika si je odbral lončke; potem zajemal iz njih zdravila, jih vsipal v poseben lončič, jih mešal in trl z belim tolkačem in renehno govoril in učil, kako je treba bolniku streči, kako hrano sme uživati, kdaj in koliko teh zdravil sme užiti. Vselej je pristavil, da je pravilna hrana, mir in počitek skoraj več vredno ko zdravila. Ko sva z materjo odšla, so mi nenehno migljale vrste lončkov pred očmi in uho je še slisalo škripanje trtihi zdravil v njegovi lekarni. »No, sedaj si videl tega modrega moža zdravnika,« mi je rekla mati, ko sva šla proti domu.

»Tako je prijazen in tako lepo pripoveduje, da bi se ga nikoli ne naveličal poslušati,« sem rekel mami.

»Res je tak, prav imaš. Je pa tudi hud, kadar se zdi potrebno. Le poslušaj! Ko je prišla nekoč mati po zdravila za dvanaestletnega sina, je zdravniku pokazala v lončiču, kaj je ta fant izbruhal. Zdravnik je pogledal tisto reč in rekel: »Žolč je bljuval.«

»Res ga je,« je potrdila žena. »Tako se je raztogotil. Tak je, da se za vsak prazen nič jezi in togoti.«

»Mati, dal bom zanj zdravila. Toda poglavitno zdravilo si sa-

mi odrežite v leskovem grmu, ko pojedete domov. Temu zdravilu za takega smrkvavca se pravi šiba. S tem zdravilom ga mažite, da regodniku preženete togoto in jezo iz žolča, pa bo zdrav. Zbogom!«

Sosed Gros, saj ga poznaš, mi je tole povedal. Imel je rdeče, pekoče oči. Ko to zdravniku potoži, mu ta veli: »Semkaj oknu stopi in prav debelo me poglej!« — Gros ga gleda in gleda. Tedaj pa zdravnik zareži nad njim: »Ali si človek ali živalina? Toliko čebule požri kot človek, ne kot krava, pa bodo oči zdrave. Hodi zbogom!«

Ob takem pripovedovanju sva prišla že do Podgora in tamkaj na Vetrnem sedla v travo, da se oddahneva. Použila sva malico kruha in se na prijetnem vetrcu hladila.

Jaz, radovednež, ki mu zgodbic ni bilo nikoli dosti, sem poprosil:

»Mama, povejte še kaj o zdravniku.«

»Netečnež tak, ki ti ni storjic rikoli dosti! Ali naj tudi zate rarežem nekaj leskovega olja?«

»Ne, ne, mama! Vsaj še eno povejte. Saj bom priden.«

»No, če boš res, ti jo povem.«

Pomaknil sem se bliže, da sem se tiščal maminih kolen.

»Nekega dne je prišel v Tržič k temu zdravniku kmečki možak,« je začela mama.

»Kaj bi radi, oča?« ga vpraša zdravnik.

»Tukajle vrh stegna mi raste bula. Hudo me boli. Pogledjte si jo.«

»Skozi hlače ne vidim nič. Porini irhovino dol in pokaži.«

Mož je storil tako. Zdravnik se začudi veliki, že gnojni buli in reče: »Uj, uj, uj! Velika reč! Se ena rit ti bo zrasla.«

Možak je bil hudo užaljen na tako besedo. Hitro je hlače pognil kvišku in se poslovil: »Naj mi le zraste. Pa obe re bosta tako debeli, kakor je tvoja ena sama. Da veš! Jezno je odštorkljaj po stopnicah. Zdravnik Pirc je na tako trdo in jezno besedo, ki mu jo je možak podrobil za njegovo šaljivko, kar utihnil. Stopil je naglo v kuhinjo in svoji dekli velel: »Brž stopi za tem možem in poglej, v katero krčmo pojde, in mi pridi povedati!« Dekla je bila brž nazaj in povedala, kam je zavil. Zdravnik si naglo pokrije kastorec in jo mahne za možem v tisto krčmo. Mož je vse nabrskan že sedel pri mizici v kotu krčme. Ko je zagledal Pirca, mu je obrnil hrbet. Pirc pa je sedel k isti mizici in mu voščil dober dan. Za odgovor mu je možak nekaj zagodrnjal in jezen še svoj stol odmaknil, da bi bil dalje od njega. Zdravnik poklice točajko: »Brž prinesi polič najboljšega, tistega od zida, da ga srkneva s temle možem!« Bolnik se je nekoliko obrnil, rekel pa ni nič. Ko je bilo vino na mizi, je Pirc natočil dva kozarca in rekel: »Poglejte ga, kako kar iskre mrgolijo v tem vinu. Srknite ga in poplaknite jezo. Tako imenitno ste mi jo zarobili, da sem moral priti za vami. Na dobro zdravje!« Pirc je trčil z možakom in rekel: »Izpijva ga, potlej pa pojedete z menoj, da ti-

Zdravstveni delavci so zborovali

V ponedeljek, 1. februarja je bil občni zbor sindikalne podružnice zdravstvenih delavcev. Udeležba na zboru je bila stoodstotna, kar kaže na sindikalno zavest članov te podružnice. Delo v preteklem letu ni bilo preveč živahno, kar lahko delno opravičujemo z veliko zaposlenostjo zdravstvenih delavcev. Novi odbor, ki so ga na zboru izvolili, pa je jamstvo, da bo ta sindikalna podružnica letos med najboljšimi v občini.

Popravek

V prejšnji številki Tržiškega vestnika je v urniku dela Zdravstvenega doma izpadlo pod točko A: dr. Martinčič Tone; od 14. do 16. ure vsako sredo in petek.

Gibanje prebivalstva

Rojeni: Jožef Zver, rojen dne 21. januarja v Bistrici; Vincencija Hladnik, rojena 22. januarja v Trzinu, Cankarjeva 10.

Poročeni: Francišek Jekovec, električar iz Bistrice pri Trzinu in Alojzija Krohne, tkalka iz Trzinca.

Umrli: Sebastijan Primožič, osebni upokojenec iz Potarij št. 17; Jakob Primožič, preužitar iz Grahovš št. 17.

OPOZORIL

Turistično društva sporoča: Sprehajališča pot pod Kamnikom je zaradi popravil začasno zaprta

Upravni organ za finance pri občinskem ljudskem odboru

RAZPISUJE

javno dražbo za prodajo raznega kmetijskega orodja in inventarja:

1. Dne 25. februarja 1960 ob 8. uri na Brdu št. 1
2. Dne 26. februarja 1960 ob 8. uri v Kovorju št. 26
3. Dne 27. februarja 1960 ob 8. uri v Podlublju št. 3 (Kramarjeva guba)

OTROK IMA DRISKO

Otroci — dojenčki in mali — so že pri lahki driski nerazpoloženi, boli jih trebušček, izgube apetit in slabše spijo. Blato je pogostno in sluzavo. Včasih bruhaajo. Temperatura (vročina) je običajno normalna, lahko celo znižana, včasih pa za malenkost zvišana. Ker otrok s pogostnim blatom izgublja iz telesa tekočino in soli in ker je za izgubo tekočine in soli tembolj občutljiv, čim manjši je, moramo pri dieti paziti predvsem na to, da mu v zadostni količini to oboje nadomestimo. Otroci s bruhanjem, driskami ali potenjem pri katerikoli boleznii izgubi iz telesčka preveč tekočine in soli.

Dojenemu otroku, ki ima driske, dajemo 6 do 12 ur s saharinom sladkan ruski čaj in prav nič drugega. Čaj dajemo velikokrat po malem: 2 do 3 požirke, oziroma žličke. V 12 urah mora spiti za vsak kilogram svoje teže 100 g čaja (n. pr. če tehta dojenček 6 kg, mora v 12 urah spiti po žličkah 600 g čaja). Po tej »čajni pavzi« nudimo otroku 1 do 2 dni izbrizgano in posneto žensko mleko, oziroma ga pustimo, da pije pri prsih le 3 minute za vsak obrok, ker je prvo mleko manj mastno. Med vsemi obroki pa še naprej dobiva s saharinom sladkan ruski čaj po žličkah. Ko se stanje že izboljša, otroka polagoma privajamo na normalno dojenje: vsakokrat ga malo dalje časa pustimo pri prsih.

Umetno hranjenemu dojenčku — zalivančku je potrebna daljša »čajna pavza«: 12 do 24 ur. V 24 urah potrebuje 150 do 200 g čaja za vsak kilogram svoje teže. Otroku bo, razumljivo, jokalo, ker bo lačen, a se nam ne sme smiliti. Vsek drug dodatek hrane bi njegovo stanje lahko zelo poslabšal. Na

slednji dan naj dobi otrok zjutraj ruski čaj s saharinom, dopoldne korenjevo juho ali na vodi zakuhano rožičevo moko (dobi se v lekarni tudi brez recepta), opoldne malo soljeno in nato s saharinom sladkano prežganko (moko svetlorumeno prežgemo brez maščobe), popoldne soljeno in slajeno korenjevo juho, zvečer rižev sluz. Med obroki spet ruski čaj s saharinom. Za rižev sluz razkuhan riž 3-krat preležimo skozi sito, povreto vodo pa sproti nadomeščamo z dolivanjem prekuhanje. Korenjevo juho pripravimo takole: očiščeno in na kolesčke narezano rdeče korenje in ščepec soli kuhamo 2 uri, povreto vodo pa tudi tu sproti nadomeščamo s prekuhanjo. Ko je korenje kuhano, ga zmečkamo in 3-krat preležimo skozi gosto sito. Lahko sladkamo s saharinom, nato pa dobro premešajmo, da je vsa količina enakomerno gosta.

Večji otrok dobi po 12 do 24-urni »čajni pavzi« 1 do 2 dni namočena jabolka, prežganko brez maščobe,

rižev sluz, prepečenec in kakao na vodi. Sladkamo s saharinom. Kasneje že dobi pire krompir, preležano korenje in riž na posnetem mleku. Vse te jedi pripravljamo tako, kot smo se pomenili že prej.

Se enkrat! Pri vseh otrocih ob času bruhanja, driske in potenja pazimo, da ne pozabimo na dovajanje tekočine v obliki čaja, saj je ta mala telesca tako hitro izgubijo preveč! Ne bojmo se, da nem bo otrok zaradi nekaj dni takega »stradanja« onemogel. (Ko bo zdrav, bo prav brž nadoknadil, kar je v teži izgubil. Časa in dela s pripravo dietne hrane pri driskah naj nam ne bo žal, ker bo v glavnem prav zaradi diete otrok že po nekaj dneh zdrav.)

Za zdravljenje driske pri otrocih in odraslih pa velja, da najdalje časa odtegnemo iz hrane vso maščobo. Prebavila začnemo zopet navajati manj šele takrat, ko so takorekoč že zdrava in še to postopoma z majhnimi količinami surovega masla in olja.

NESREČE • NESREČE • NESREČE

TRDA HRUŠKA JE BILA KRIVA

V torek, 19. 1. se je na zavoju ceste IV. reda v vasi Retnje pripetila nezgoda, kjer je voznik J. B. zdrsnel s tovornim avtomobilom s ceste in se zaustavil v sadovnjaku ob drevesu hruške. Telesnih poškodb na srečo ni bilo, hruška pa je prizadejala avtomobilu težje poškodbe in znaša škoda najmanj 180 tisoč dinarjev. Krivec je voznik J. B., ker je lahko miselno upravljal motorno vozilo na snežni cesti, brez verig.

NEPRIMERNA HITROST VOŽNJE SE JE MAŠČEVALA

V nedeljo, 24. januarja sta na nepreglednem zavoju ceste II. reda na Trgu svobode trčila osebni avtomobil S-13373 in avtobus podjetja SAP-Ljubljana. Voznik osebne avtomobila V. S. je privozil na nepreglednem in poledenem zavoju ceste s preveliko hitrostjo in brez snežnih verig ter je kljub

zaviranju trčil v avtobus. Telesnih poškodb ni bilo, škoda pa je na obeh vozilih.

Pismo IZ MAKEDONIJE

Iz daljne Makedonije sta nam pisala vojaka Anton Zavri in Anton Špendal. Pišeta nam, kako težko čakata na Vestnik, ki jima vedno kaj zanimivega prinese iz domačega kraja. Kadar prebirata Tržiški vestnik, se jima zdi, da sta vsaj za trenutek bližje doma. Lepo pozdravljata vse domače, prijatelje in prijateljce ter vse Tržičane in okoličane in jima želite še veliko uspehov.

Uredništvo se vama za prijazne pozdrave lepo zahvaljuje, a glejta, da bosta obljuba ki sta nam jo dala, tudi izpolnila.

sto grdo bulo prerežem in obvežem. Ob močnem vinu se je možaku lice zvedrilo, jeza otajala.

„Brž se er' polič!“ je zdravnik naročil še vina, ga plačal in se veselo smejal, pa še ponovil: „Tako ste mi užagali, da je ne bom zlepa pozabil.“

Izpila sta in šla. Ko je bil možak obvezan, mu je zdravnik strogo naročil: „Mislim, da sem grdobno pošteno očistil. Sedaj doma teden dni mirujte. Potem pridite zopet, da pogledam, kako se zdravite.“

Možak si je zapel hlače in potem pobaral: „Koliko sem dolžan?“

Nič! Vse življenje bom pomnil vaš odgovor, se je zasmjal zdravnik in mu segel v roko.

Po deželi je zazvonilo pol-dne. „Viš, kako si me zamudila s svojimi storjicami,“ je rekla mama in naglo vstala. Sam sem si sezul čevlje in bos drobil za njo proti domu.

Spoti

Zaradi slabe rodovitnosti je slabo naseljena. Skane je nekaj vzhodni podaljšek danskega otoka Sjælland, obsega 2,5 odstotka Švedske in je najrodovitejša pokrajina Švedske. Ima najmilejše podnebje in 90 odstotkov obdelanega sveta. Skane je žitnica Švedske. Tu pridelujejo pšenico, rž, ječmen in sladkorno peso. V tej pokrajini leži tudi Malmö, tretje največje švedsko mesto in kraj, kjer smo prišli na švedska tla. Naj omenim še, da potekajo čez Švedsko rastlinske meje bukve, hrasta, pšenice in ječmena.

Švedska je svenska dežela, dežela germanskega plemena Svenov, ki so prebivali prvotno severno od jezera Mälaren; je dežela pisateljice legend, znane Selme Lagerloef in kemika Alfreda Nobela, ustanovitelja znane Nobelove nagrade. To je

NA DANSKO IN ŠVEDSKO

dežela kakovostnih dobrin in ravnotežja v gospodarstvu. — Njeno bogastvo temelji na tem, kar jim nudi priroda (51,3 odstotka dežele obsega gozd, vodne sile in rude, zlasti rude železa in bakra) ter na veliki delavnosti in kulturi ljudi. Švedska močno skrbi za šolstvo in napredek, da bi dobila čim bolj kvalificirane, sposobne delavce, dviga življenjsko raven, izobraževanje, strokovnost, higieno, čistočo in znanost. Njena gospodarska prednost tiči v tem, ker uživa že 150 let mir in ker je ostala nevtralna v obeh svetovnih vojnah. Obvarovala je svoje ljudstvo pred opustošenjem, njena industrija pa je z okrepljeno zmogljivostjo delala za oba med seboj vojskujoča se naroda. Dežela se nahaja v tistem delu Evrope,

ki se razprostira med interesnimi frontami Zahoda in Vzhoda. Tudi generalni sekretar Združenih narodov Dag Hammarskjöld je Šved in je bil prejšnji član švedske vlade. O pereh vprašanjih se vedno posvetuje z Norveško in Dansko, s katerimi tvori tako imenovani »Nordijski svet«.

In sami smo videli poudarjanje te skupnosti v plapolanju zastav vseh treh držav na mostu pred parlamentom in kraljevim dvorom v Stockholmu. Kljub vsemu temu pa skrbi Švedska silno za svojo obrambo, ki jo poznamo pod imenom »oborožena nevtralnost«. Ker so ji vojne pokazale, da sta Kattegat in Skagerrak prostor stalnega nemškega pritiska in ker Baltičsko morje pozimi zmrzuje, si je zgradila dve važni in dragi (ker se v zimskem času težko vzdržujeta) železniški progi od Östersunda, oziroma Surdsvalla ob Baltiku do norveškega Trondhema in od pristanišča Luleå skozi Kiruno do norve-

šport • šport • šport • šport • šport • šport • šport

PRED SPOMLADANSKO REPRIZO

Zal nam je jesenski del nogometnega prvenstva pripravil nekatera bridka razočaranja, ki so v temeljnem pogledu celo v nekaterih primerih vidno vplivala na razvoj dogodkov po posameznih kolih na vrhu lestvice. Zlasti moštvo Tržiča je neugodno presenetilo z osvojitvijo tretjega mesta za Planiko in škofjeloškim Partizanom, saj so tudi pesimisti pričakovali mesto na vrhu tabele, toda...

Da, toda če ne bi že na samem začetku prišlo do neljubega presenečenja v Naklem, kjer so domačini porazili kandidata v kvalifikacijskem turnirju za vstop v slovensko conso ligo. In ravno izguba prvih dragocenih točk in nepotreben poraz v srečanju s Škofjeločani je Tržiču teoretično in praktično onemogočila ponovno osvojitve najvišjega mesta. Ob pogledu na zaključno lestvico jesenskega dela prvenstva se nam rehoče dozdeva, da je po pričakovanjih in vseh mogočih in nemogočih obeh, predvidenih posebno na račun različnih vidnih spodsrljavev naših nogometašev v zadnjih sezonah le plod nezdravih razmer, ki jih

bo potrebno slej ko prej odpraviti z ostrimi merami. Zato ni tudi čudno in nekaterim posameznikom celo nejasno, zakaj so se ravno tržiškemu nogometu pripetile različne peripetije, ki so ob zaključku različnih ugotovitev le posledica nejasnih ter hkrati zastarelih metod in oblik dela, ki so se dejansko tudi odrazile po neuspehu v kvalifikacijskem tekmovanju za vstop v slovensko conso nogometno ligo. Po razmeroma uspešnem uvodu, vzlic vodstvu proti ljubljanski Iliriji Tržičanom ni uspelo ničesar drugega, kakor delitev točk in kasneje po triumfalni zmagi nad ptujsko Dravo ra njenem igrišču ob podpori temperametnega športnega občinstva im preostalo je igralcem, kakor seveda tudi ljubiteljem okroglega usnja le upanje, ki pa se žal ni uresničilo celo takrat, ko so tudi največji pesimisti pričakovali vsaj delen uspeh. Dokaj žalostna, lahko bi celo dejali zaključna uvrstitev Tržiča v omenjenem tekmovanju je pokazala le slabosti, ki se bodo morale popraviti, seveda kolikor bomo želeli zopet prisluhniti pohvalnim mnenjem in ugotovitvam.

Jesenski del prvenstva Gorenjske v nogometu je postal popolnoma realno razvrstitev moštev, če upoštevamo pri vsem tem, da so nekateri klubi v slabem, celo poraznem in kritičnem stanju in je njihova dejavnost pač v večini primere odvisna od njihovih uspehov v ligaškem prvenstvu. Planika je teoretično in praktično že osvojila naslov letošnjega prvaka, saj sprejema v goste spomladi večino svojih resnejših nasprotnikov, med njimi Škofjeločane in Tržičane. Izidi posameznih srečanj bodo lahko le realno presodili formo posameznih moštev in vsak nadaljnji up, ter pričakovanje ozadja

je povsem opravičen. Nikakor ni umestna trditev, da bo spomladanski del prvenstva zarmivejši od hladnih in morda nekoliko dolgočasnih jesenskih tedaj. Plasma pri vrhu lestvice je bolj ali manj že znan. — Planika, škofjeloški Partizan in Tržič, ter morda kranjska Mladost in delno Jesenice, ki so jeseni izgubile marsikatero dragoceno točko, bodo glavni akterji zaključnih prizorov neposredno pred ponovnim kvalifikacijskim tekmovanjem — odločilnem turnirju za vstop v slovensko conso ligo. Kdo bo poleg Triglava zastopal Gorenjsko v omenjenem prvenstvu je trenutno težko ugotoviti, nedvomno pa obstoji trditev, da ima največ upanja Planika, če bi se kot prvak podveznega

tekmovanja uvrstila v kvalifikacijo in tam seveda tudi uspela...

Upi ostalih dveh nevarnih konkurentov, ki bi eventualno ogrožali Planiki prvo mesto, so brez dvoma manjši. Če le pomislimo, da odhaja Tržič na gostovanje kar dvakrat in ravno v obeh primerih v Kranj, tedaj so njegovi upi znatno manjši, kakor upi Škofjeločanov. Sicer pa bo tudi tokrat, kakor doslej, igrala nedvomno najzračilnejšo vlogo sreča in tudi usnje je še vedno okroglo, naklonjeno zdaj eni, drugič ponovno drugi strani. O podrobnostih neposredno pred začetkom spomladanskega dela prvenstva bomo še obširneje poročali, zlasti s posebnim oziranjem na priprave Tržiča. —n

Uvrstitev med najboljšimi

V organizacijski pripravi gorenjske smučarske podzveze je bilo 24. januarja na tererih Starega vrha nad Škofjo Loko tradicionalno prvenstvo Gorenjske v veleslalomu, ki so mu razen Jeseničanov, Kranjčanov, Radovljčanov in tekmovalcev iz ostalih znanih smučarskih središč prisostvovali tudi člani Ljubelja, ki so se v zaključni razvrstitvi plasirali vsekakor na solidna mesta, kar nedvomno potrjuje upanje, da bodo tudi v letošnji sezoni alpski vozači odigrali eno izmed najvidnejših vlog na republiškem in državnem prvenstvu. Če upoštevamo dejstvo, da so bili na startu zbrani vsi naši najboljši predstavniki v alpskih disciplinah, tedaj je uspeh Tržičanov vzlic temu, da smo morda pričakovali še več, izredno prepričljiv.

V članski konkurenci, kjer smo opazili med drugimi tudi državne reprezentante Klinarja, Lakota in Janeza Čopa, je Peter Križaj z zaostankom 1,3

sekunde za zmagovalcem Jeseničanom Klinarjem zasedel tretje oziroma četrto mesto, Matjev Lukanc s časom 1:21,8 peto, medtem ko sta si Švab in Primožič z doseženima izidoma — 1:26,5 razdelila deveto, odnosno deseto mesto. Proga je bila dolga 1450 metrov z viširsko razliko 300 m in 39 vrtači.

Tehnični izidi: Klinar (Jesenice) 1:19,5, Lakota (Jesenice) 1:20,4, Križaj (Ljubelj) 1:20,8, Janez Čop (Jesenice) 1:20,8, Lukanc (Ljubelj) 1:21,8, Jenko (Triglav) 1:22,7, Rakovič (Triglav) 1:23,1, Ciril Čop (Jesenice) 1:24,6, Švab (Ljubelj) 1:26,5, Primožič (Ljubelj) 1:26,5.

Mladinci so nastopili ra progi z enako dolžino, vendar so njihovi rezultati zratno slabši kakor v članski konkurenci, kar je povsem razumljivo in logično. Prvo mesto je pripadlo Kranjčanu Starcu pred Radovljčanom Šoštarčem, Tržičanom Terovskym, Ankeletom (Triglav) in Jakopičem (Partizan Gorje). —n

POSREDOVANJE

Enosobno stanovanje ali večjo sobo v Tržiču iščem. Ponudbe pošljite v Turistično društvo pod »Lepe nagrade«.

Zaradi nekaterih nepravilnosti pri prodaji v kolportaži vas opozarjamo, da je cena posamezne številke Tržiškega vestnika samo 15 dinarjev

škega Narvika, samo da si je odprla pot na svobodni Atlantik, ki tam ne zmrzuje zaradi Zalivskega toka. Švedska mornarica je kmalu za mornarico Velike Britanije in Norveške.

V deželi s socialistično vlado znašajo povprečni letni dohodki industrijskega delavca 10.500 kron. Na vsakega devetega prebivalca pride avto in motorizacija je bolj razvita le še v ZDA in Kanadi. Na 100 prebivalcev pride 27 telefonov in 333 radioaparatorov, torej sledi Švedska v tem pogledu takoj ZDA. Tu izhaja 216 dnevnikov v skupni nakladi 3,7 milijona izvodov. — Vsako leto izide okoli 4000 knjig.

Taka je torej danes Švedska, čeprav je bila znana še pred sto leti kot čisto kmetijska in revna dežela.

V »Severne Benetke«, kakor imenujejo Stockholm, ker leži na 14 otočjih, ki jih povezuje 40 mostov, smo dospeli iz Malmoa mimo že omenjenega jezera Vättern in čez že tudi omejeni pokrajini Skåne in Sma-

land. Samo mesto ima čez 800 tisoč prebivalcev, Veliki Stockholm pa čez 1.100.000 prebivalcev. Glavno mesto Švedske spada po svoji legi in ureditvi med najlepša mesta Evrope. Leži ob izteku sladkovodnega jezera Mälaren v slano jezero globoko zajedajočega se zaliva Baltičkega, oziroma Vzhodnega morja. Različne višine posameznih predelov mesta, granitne stene ob morju, stari mestni predeli, moderri predeli, lepi in obsežni parki s cvetličnimi gredami ter vodometi, športni prostori — vse to so značilnosti tega lepega mesta, katerega temelje je postavil Birger Jarl v odporu proti vpadam Fincev in morskih roparjev leta 1252.

Najstarejše naselbine so bile na otokih Stader, Helgeandsholmen in Riddarholmen v nordijskem slogu med omenjenim sladkovodnim in slanim jezerom. Danes je to stari del mesta ali kot ga Švedi sami imenujejo »Stader inom broarda« (Mesto med otoki). Mesto se je širilo tudi na celino, toda deli mesta

izven utrjenih otokov so bili večkrat uničeni po sovražnikih. Večji razvoj doseže v 17. stol., ali številni požari ponovno uničujejo cele dele mesta z lesenimi hišami tja do 18. in 19. stol., ko so začeli graditi hiše in cerkve z novo gradbeno tehniko. Moderne stanovanjske četrti so zlasti v zahodnem delu mesta in predstavljajo sodobni švedski gradbeni slog. Iz srednjega veka sta ostali samo stolnica Storkyrkan in cerkev Riddarholmskyrkan. V novejši dobi so zgradili tudi cela mesteca vil, saj so Švedi veliki ljubitelji prirode in lepega lastnega doma. In čeprav se je pričel ob koncu preteklega stoletja tudi industrijski razvoj in je postal Stockholm velempeto, nima to mesto postopavev, be- račev in tatov in niti sledov nesrge. V javnih prostorih in na cestah nismo nikjer videli nesnage, niti različnih odpadkov, kar pri nas žal tako velikokrat opazimo.

Nastanili so nas v modernem vikend-hotelu Kristineberg, prav prikopni nizki in visokopritlič-

ni stavbi, narejeni večidel iz lesa. Kot taka bi nam prav lahko služila za zgled pri reševanju nastanitvev gostov v naših gorskih turističnih krajih, ker ne bi kazila prirodne slike, kar se žal pri nas tudi tolikokrat dogaja z različnimi neokusnimi zgradbami in različnimi modernizmi, ki nikakor ne spadajo v vsako okolje. V tem pogledu bi se morali učiti pri teh severnjakih. Od tod smo se vozili v središču mesta z elegantno podzemeljsko železnico (Tunnelbahn-U-Bahn). Železnica je v mestu še v izgradnji in nima dosti prog, je pa silno okusno zgrajena in priprava, saj je v mestu tak promet, da se človek kar težko znajde, poleg tega poteka ves promet po levi strani.

Stockholm si mora vsakdo ogledati peš, s krožno avtobusno vožnjo, vožnjo z vodnim busom po kanalih med otočki in s stolpa Stadshuset ali terase visoke stolpnice Kungstornet, na kateri je kavarna z restavracijo, če hoče spoznati sliko tega lepega velempeta.

(Nadaljevanje sledi)